

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHËTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

ГОДИШНА ПРОГРАМА
ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ЗА 2023 ГОДИНА

Скопје, декември 2022 година

Содржина

1. Резиме	3
2. Вовед	6
3. Додадена вредност од работата на ДЗР	7
3.1. Очекувани резултати од работењето	9
3.2. Активности за реализација на стратешките цели на ДЗР	11
3.3. Очекувања од засегнатите страни.....	14
3.4. Отвореност на ДЗР за предлози за вршење на ревизии при подготовка на Годишната програма	15
4. Управување со ризици	17
5. Планирани активности за 2023 година	19
5.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи.....	19
5.2. Методолошки акти и подобрување на ревизорските процеси	21
5.3. Избор на субјекти за вршење ревизија.....	21
5.4. Следење на препораките дадени во конечните ревизорски извештаи.....	24
5.5. Превенција од корупцијата	25
5.6. Меѓународна соработка.....	28
6. Потребни ресурси за реализација на годишната програма	32
6.1. Човечки ресурси	32
6.2. Финансиски ресурси.....	34
6.3. ИТ ресурси.....	35
7. Транспарентност и известување во работењето на ДЗР	36
7.1. Обезбедување на транспарентност во работењето на ДЗР	36
7.2. Информирање и комуникација во ДЗР	38
7.3. Информирање и комуникација со засегнатите страни	38
7.4. Измена и дополнување на Годишната програма за работа на ДЗР	40
Прилог број: 1.....	
Прилог број:2	
Прилог број 3:	

1. Резиме

Годишна програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2023 година е донесена врз основа на член 9 точка 2 од Законот за државната ревизија („Службен весник на Република Македонија бр. 66/10, 145/10, 12/14, 43/14, 154/15, 192/15, 27/16, 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 122/21), член 3 и член 4 од Правилникот за начинот на вршење на државната ревизија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 264/20), како и Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите.

Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2023 година (во натамошниот текст: Годишна програма на ДЗР за 2023 година), е изготвена врз основа на Стратешкиот план за ревизија на Државниот завод за ревизија за 2021 – 2023 година бр. 01-1091/1 од 25.12.2020 година и во согласност со целите и приоритетите од Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2023 – 2027 година бр. 01-1361/1 од 03.10.2022 година, како и расположливите ресурси на ДЗР.

Државниот завод за ревизија чувствувајќи ја потребата од зголемување на својата транспарентност, отчетност и одговорност во извршувањето на со закон делегираните надлежности, во рамки на подготвувањето на Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година достави известување за доставување на барања/предлози за вршење на ревизии до преку 943 засегнати страни, во исто време на својата веб страна континуирано е поставен образец „Барање за ревизија“ кој секое заинтересирано правно или физичко лице може да го потполни анонимно и да го проследи до ДЗР. Исто така по пат на користење на социјалните мрежи (FB) беше објавен повик до сите заинтересирани правни и физички лица да достават барање за вршење на ревизија и анонимно да го достават до ДЗР преку интернет.

Согласно пропишаните критериуми во Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите, ДЗР во 2023 година планира да изврши вкупно 78 ревизии, од кои 50 се однесуваат на ревизија на регуларност, 13 ревизија на усогласеност, 11 ревизии на успешност и 4 ревизии на спроведување на дадените препораки содржани во Конечните ревизорски извештаи од минат период, кои се прикажани во Прегледот на планирани ревизии, кој е составен дел на Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година.

Во рамки на Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година, планирани се вкупно 11 ревизии на успешност, од кои најмалку 4 ревизии на успешност ќе бидат спроведени како кооперативни ревизии во соработка со ВРИ.

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА ЗА 2023 ГОДИНА

Очекуваните резултати од работењето на Државниот завод за ревизија за 2023 година се согледуваат во:

- поддршка на Собранието на Република Северна Македонија во исполнувањето на неговите надлежности преку идентификација и презентација на неправилностите, случаите на противзаконско работење и можни случаи на корупција и злоупотреба на функцијата;
- давање на јасни и ефективни препораки на државните и другите институции од јавниот сектор во унапредување на управувањето со јавните средства;
- давање придонес за зголемување на транспарентноста и отчетноста на користењето на јавните средства / средствата на даночните обврзници, а со тоа и подобрување на квалитетот на животот на граѓаните на Република Северна Македонија преку испорака на услуги со почитување на принципите на сигурност во давањето на услугите, континуитет и квалитет на услугата, транспарентност, достапност и универзална услуга, заштита на корисниците и граѓаните;
- утврдување на состојби на даночна евазија, неплаќање на јавни давачки и надоместоци во Буџетот на Република Северна Македонија со што ДЗР обезбедува поврат на вложените средства од Буџетот на во ДЗР;
- ревизија на доделувањето на договорите за ЈН со посебен акцент на доделувањето на договорите за ЈН во услови на енергетска криза;
- давање насоки за начинот на планирање на капиталните инвестиции, обезбедувањето на потребните средства и следење на нивната реализација на централно и локално ниво (со посебен осврт на средства обезбедени од меѓународни кредитори), и утврдување на ефектите од наведените инвестиции;
- следење на сервисирањето на јавниот долг и давање придонес во начинот на управување со јавните финансии.

Заради остварување на основната цел на ревизијата - водење грижа за јавните средства и унапредување на управувањето со истите, навременото откривање на отстапувањата од прифатените стандарди и повредите на принципите на законитост, ефикасност, ефективност и економичност во раководењето со јавните средства, ДЗР упатува јасни и ефективни препораки, со цел да се преземат чекори со кои отстапувањата и повредите во иднина ќе се спречат или отежнат.

Државниот завод за ревизија континуирано и во 2023 година преку јасни, реални, објективни и навремени информации за констатирани неправилности, неусогласености со законските прописи, незаконско постапување со јавните средства и можните случаи на корупција и злоупотреба на службената должност, ќе даде свој придонес во исполнувањето на дел од надлежностите на Собранието на Република Северна Македонија.

ДЗР јавно и транспарентно ја информира јавноста и сите засегнати страни за својата работа, преку издадените и објавените конечни ревизорски извештаи на

**ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ЗА 2023 ГОДИНА**

веб страницата на ДЗР. Покрај ревизорскиот извештај, на веб страната на ДЗР или на објавата на Facebook/LinkedIn се поставува и соопштение за медиуми, како и Апстракт од ревизорски извештај во кој се содржани клучните утврдени состојби.

ДЗР воспостави пракса за секој објавен Конечен ревизорски извештај да ги информира засегнатите страни.

2. Вовед

Врз основа на член 9 точка 2 од Законот за државната ревизија („Службен весник на Република Македонија бр. 66/10, 145/10, 12/14, 43/14, 154/15, 192/15, 27/16, 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 122/21), член 3 и член 4 од Правилникот за начинот на вршење на државната ревизија („Службен весник на “ бр. 264/20) и член 52 од Правилникот за внатрешна организација на Државниот завод за ревизија бр. 01-802/1 од 31.08.2020 година, како и Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите бр. 02 – 735/1 од 09.07.2020 година, главниот државен ревизор ја донесе оваа **Годишна програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2023 година.**

Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2023 година (во натамошниот текст: Годишна програма на ДЗР за 2023 година), е изготвена врз основа на Стратешкиот план за ревизија на Државниот завод за ревизија за 2021 – 2023 година бр. 01-1091/1 од 25.12.2020 година и во согласност со целите и приоритетите од Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2023 – 2027 година бр. 01-1361/1 од 03.10.2022 година, како и расположливите ресурси на ДЗР.

Годишната програма на ДЗР за 2023 година е изготвена и донесена согласно постапката утврдена во Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите бр. 02 – 735/1 од 09.07.2020 година (во натамошниот текст: Упатството).

Согласно Упатството, годишното планирање опфаќа период од една (1) календарска година и завршува со изготвување на Годишна програма за вршење ревизии, која ја донесува главниот државен ревизор.

Годишната програма на ДЗР за 2023 година во делот за вршење ревизии ги вклучува предложените и избраните ревизии на регуларност (ревизија на финансиски извештаи заедно со ревизија на усогласеност), ревизии на успешност и ревизии на усогласеност врз основа на примена на критериуми утврдени согласно професионалните стандарди на ИНТОСАИ.

Во Годишната програма за работа на ДЗР се планирани и активности кои се однесуваат на:

- стратешки документи;
- методолошки аспекти на ревизиите;
- меѓународната соработка;
- едукацијата на ревизорите;
- подготвување на извештаи и анализи;
- транспарентноста, отчетноста и односите со засегнатите страни;
- активностите поврзани со тековни и повеќегодишни проекти;
- поддршката на ревизијата и
- други релевантни активности.

Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година се доставува до Собранието на Република Северна Македонија најдоцна до крајот на месец декември во тековната за наредната година, заради информирање.

Годишната програма за работа на ДЗР содржи Акциски план за реализација на годишната програма за работа и преглед на субјекти кои се предмет на ревизија во тековната година.

Постапувајќи во согласност со Комуникациската стратегија на Државниот завод за ревизија 2020 - 2023 година, со обезбедување на висок степен на транспарентност во своето работење Годишната програма за работа на ДЗР се објавува на веб страната на ДЗР.

Оваа Програма влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува од 01.01.2023 година.

3. Додадена вредност од работата на ДЗР

Со Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година се утврдени приоритетните активности во насока на остварување на целите и задачите за работа на ДЗР односно остварување на стратешките цели на институцијата.

Преземените активности за остварување на стратешките цели обезбедуваат соодветен опфат на ревидирани јавни средства, зголемување на знаењата и вештините на вработените, вршење на ревизија на успешност на различни програми и проекти кои се во функција на остварување на отчетноста и доброто управување, испитување на резултатите во однос на економичноста, ефикасноста и ефективноста на активностите на јавниот сектор, информирање на засегнатите страни и јавноста за утврдените состојби во конечните ревизорски извештаи и подобрување на квалитетот на услугите кои јавниот сектор има обврска да ги обезбеди за правните и физички лица.

Клучните резултати од работењето на ДЗР за 2023 година се согледуваат во:

- поддршка на Собранието на во исполнувањето на неговите надлежности преку идентификација и презентација на неправилностите, случаите на противзаконско работење и можни случаи на корупција и злоупотреба на функцијата;
- давање на јасни и ефективни препораки на државните и другите институции од јавниот сектор во унапредување на управувањето со јавните средства;
- давање придонес за зголемување на транспарентноста и отчетноста на користењето на јавните средства / средствата на даночните обврзници, а со тоа и подобрување на квалитетот на животот на граѓаните на Република Северна Македонија преку испорака на услуги со почитување на принципите на сигурност во давањето на услугите, континуитет и квалитет на услугата, транспарентност, достапност и универзална услуга, заштита на корисниците и граѓаните;

- утврдување на состојби на даночна евазија, неплаќање на јавни давачки и надоместоци во Буџетот на Република Северна Македонија со што ДЗР обезбедува поврат на вложените средства од Буџетот на во ДЗР;
- ревизија на доделувањето на договорите за ЈН со посебен акцент на доделувањето на договорите за ЈН во услови на енергетска криза;
- давање насоки за начинот на планирање на капиталните инвестиции, обезбедувањето на потребните средства и следење на нивната реализација на централно и локално ниво (со посебен осврт на средства обезбедени од меѓународни кредитори), и утврдување на ефектите од наведените инвестиции;
- следење на сервисирањето на јавниот долг и давање придонес во начинот управување со јавните финансии.

3.1. Очекувани резултати од работењето

МИСИЈА, СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ И ВИЗИЈА
НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
2023 – 2027

Главните приоритети на ДЗР за 2023 година произлегуваат од надлежностите пропишани со одредбите од Законот за државната ревизија, друга релевантна законска рамка, меѓународните стандарди на ИНТОСАИ, стратешките документи на Државниот завод за ревизија, приоритетите и мерките кои се утврдени со нацрт Програмата за реформа на управувањето со јавните финансии 2022 – 2025 година, забелешките содржани во Извештајот за на Европската Комисија за Поглавје 3.32.

Финансиска контрола, како и препораките содржани во извештаите од оценките на SIGMA и PEFA спроведени во 2021 година.

Во Извештајот за за 2022 година на Европската Комисија во однос на подрачјето Надворешна ревизија кое е во надлежност на Државниот завод за ревизија се посочени неколку аспекти кои влијаат на работењето на ДЗР, но не се во негова директна контрола односно зависат од постапувањето на други надлежни органи и за истите е потребно подобрување:

- сè уште не се воведени уставните измени со кои се предвидува независност на ДЗР;
- не е донесен Законот за Државната ревизија;
- во однос на влијанието на ревизорската работа, препораките на ДЗР не се ефикасно спроведени од страна на ревидираните субјекти, како и разгледувањето на конечните ревизорски извештаи во рамките на Собранието, односно потребно е зголемување на надзорот врз управувањето над јавните средства.

Со цел подобрување на управувањето со јавни финансии што претставува еден од клучните приоритети, од страна на Министерот за финансии донесена е Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии „СМАРТ ЈАВНИ ФИНАНСИИ“ 2022 – 2025 година, со која се настојува да се зајакне системот на јавни финансии, да се промовира транспарентноста, отчетноста, фискалната дисциплина и ефикасноста во управувањето и користењето јавни ресурси со цел подобрување во областа на обезбедувањето услуги и економски развој.

Во рамки на истата се утврдени два приоритети и две мерки за Столбот 7 - **надворешна контрола и парламентарен надзор**, а кои се во надлежност на ДЗР.

Приоритетот - Надворешна ревизија има за цел зајакнување на управувањето со јавни финансии и обезбедување транспарентност и отчетност за користењето на јавни средства преку: зајакнување на правната рамка за надворешна ревизија со постигнување на уставна независност на ДЗР и зајакнување на финансиската и оперативната независност во согласност со принципите, стандардите и упатствата на ИНТОСАИ и зајакнување на институционалните капацитети и капацитетите на човечките ресурси на ДЗР.

Додека Приоритетот - Парламентарен надзор, има за цел зајакнување на управувањето со јавни финансии и обезбедување транспарентност и отчетност за користењето на јавни средства преку: воспоставување механизам за проактивна улога за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието и преземените мерки по дадените препораки во ревизорските извештаи, и зајакнување на институционалните капацитети за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието.

Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии „СМАРТ ЈАВНИ ФИНАНСИИ“ 2022 – 2025 година е донесена од страна на Владата на, истата ќе се спроведува преку акциски планови кои ги одобрува Владата на за секоја година во текот на периодот на спроведување на Програмата, во кои детално се

образложуваат мерките, активностите и под активностите на Програмата што ќе се спроведуваат во годината. Со наведените документи се дефинираат конкретни целни вредности за показателите што треба да се достигнат и се прикажува процената на трошоците и изворите на средства потребни за спроведување на овие активности.

Во Акцискиот план за 2023 година ќе бидат содржани активностите и под активностите за спроведување на мерките и за остварување на целните вредности за показателите кои се однесуваат на приоритетот кој е во надлежност на ДЗР.

3.2. Активности за реализација на стратешките цели на ДЗР

Во текот на 2023 година ќе се реализираат активности кои се однесуваат на стратешките цели (СЦ) и пот цели (СПЦ) утврдени во Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2023 – 2027 година, во однос на:

- **Стратешка цел 1** - Обезбедување и одржување целосна независност на Државниот завод за ревизија – институционална независност и законска институционална рамка од Рамката за градење на капацитети, преку стекнување на правен статус на ДЗР како уставна категорија во Република Северна Македонија и стекнување на финансиска независност преку самостоен и независен буџет на Државниот завод за ревизија;
- **Стратешка цел 2** - Понатамошно одржување на капацитетите за внатрешно управување, институционална поддршка, стремеж кон постојани подобрувања, односи со заинтересирани страни/комуникација, човечки капацитети, ревизорска методологија и стандарди од Рамката за градење на капацитети, преку подобрувања кај внатрешно управување; зајакнувања на институционалната и административна поддршка (извори на финансирање, инфраструктура, техника и технологија, поддршка во функција на институцијата); стремеж кон постојани подобрувања (институционални и организациски надградувања, соодветни капацитети и компетентности, развој на стратегии и планови); зајакнување и иновации во односите со заинтересираните страни (правци на комуникација внатрешна, надворешна, меморандуми за соработка со заинтересирани страни, форми на објави на институцијата) и одржување на високо ниво, развој и примена на ревизорска методологија и стандарди (ревизорски стандарди, прирачници, упатства, искуства, добра пракса, размена на меѓународни искуства и практики, соработка, учество во работни групи, настани, кооперативни, паралелни ревизии);
- **Стратешка цел 3** – Реализирање/Исполнување на нашата додадена вредност - испорака на мерливи резултати од вршењето на државната ревизија, во насока на испорака на ревизии со висок квалитет, ревизии од јавен интерес и зголемување на јавната доверба, со цел подобрување на животот на граѓаните (Резултати од Рамката за градење на капацитети);
Исполнувањето на нашата додадена вредност се мери преку испорачаните резултати. Тие ги претставуваат постигнувањата на ДЗР во однос на

квалитетот на испорачани резултати (ревизорски извештаи и препораки доставени до надлежни и други органи, долгорочно влијание или ефекти од испорачаните резултати (имплементирани препораки, заштитени ресурси и јавни средства), преку испорака на мерливи резултати од ревизији на финансиски извештаи; испорака на мерливи резултати од ревизији на усогласеност; испорака на мерливи резултати од ревизији на успешност; испорака на мерливи резултати од комбинирани ревизији, заеднички ревизији, паралелни ревизији и развивање и унапредување на институционалните системи за мерење на квалитетот на испорачаните ревизорски извештаи, мерење на степенот на јавната доверба во ДЗР, мерење на степенот на задоволство на граѓаните и јавноста од работењето на ДЗР;

- **Стратешка цел 4** - Креирање на стратешки план за дефинирање на потенцијални области на ревизији преку проценка на предизвиците во областите од интерес и според проценка на ризици за периодот 2023 – 2027, кои се земени во предвид при годишното планирање на ниво на ДЗР.

Општата рамка за овие области ги вклучува:

- Борба против корупција и измами;
- Квалитет на јавните услуги и прибирање, трошење и користење на јавните средства и ресурси;
- Подобрување на транспарентноста и отчетноста;
- Квалитетно финансиско известување;
- Усогласеност со регулатива и легислатива;
- Контролни механизми и нивното функционирање во државниот систем;
- Јавен долг и користење на кредити и заеми;
- Одржливи развојни цели на ООН – Агенда 2030 и
- Здрава животна средина.

Корелацијата помеѓу стратешките и непосредните пот цели содржани во Стратегијата за развој на ДЗР и планираните активности со Годишната програма на ДЗР за 2023 година е претставена во **Прилог бр. 2** на оваа Годишна програма.

Со оглед на тоа што во 2022 годна е донесена новата Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2023 – 2027, во која се утврдени мисијата и визијата на ДЗР, во 2023 година ќе се преземат мерки за усогласување на постоечките стратешки документи на ДЗР и развивање на нови стратешки документи во согласност со Стратегијата за развој на ДЗР 2023-2027.

Во 2022 година се спроведоа активности за подготвување на нова ИТ Стратегија на Државниот завод за ревизија 2023-2027 година, со цел да се зголеми ефикасноста на информацискиот систем на Државниот завод за ревизија во согласност со Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2023-2027, како и подготвување на акциски план за нејзина имплементација за период од пет години.

За реализација на Стратегијата за управување со човечките ресурси во ДЗР 2020-2023 година, и во 2023 година ќе се продолжи со нејзината имплементација преку

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА ЗА 2023 ГОДИНА

преземените активности за унапредување на функцијата управување со човечките ресурси во ДЗР, со што ќе се обезбеди ефикасен и функционален систем преку обезбедување услови за вработување на квалификувани и стручни лица со висок степен на интегритет, подготвени ефективно да ги извршуваат доделените функции и надлежности и ќе се промовира развој на професионалните квалитети на вработените и воспоставување на реален систем на оценување на успешност во работењето, преку фер и транспарентни процедури за професионален и кариерен развој на вработените, како и воведување на дополнителни материјални и други стимулации за вработените. Во 2023 година, ќе се преземат активности за формирање на работни групи за подготовка на процедури за системот на мерки за ротација на вработените, со цел обезбедување на непристрасност во извршувањето на државната ревизија, а која ќе придонесе за зајакнување на свеста на вработените за тоа што се случува во институцијата и за нивната улога во остварувањето на стратешките цели на институцијата.

Предвидени се повеќе активности за спроведување на Комуникациската стратегија на ДЗР 2020-2023 година во насока на развој на комуникацискиот систем, размена на информации со засегнатите страни и информирање на јавноста за работата на ДЗР, со цел да се обезбеди проток на информациите на хоризонтално и вертикално ниво на комуникација.

Во рамките на поддршката на реформите, Владата на Обединетото Кралство преку Фондот за добро владеење на Велика Британија, во 2023 година ќе обезбеди континуитет на поддршката на Државниот завод за ревизија со проектот, наменет за имплементација на донесената Комуникациска стратегија на Државниот завод за ревизија за 2020 – 2023 година. Проектот ќе се спроведува во соработка со Вестминстер фондацијата за демократија (WFD). Проектните активности ќе бидат насочени кон комуникацијата и транспарентноста на ДЗР со медиумите и истражувачките новинари. Активностите ќе продолжат да се реализираат преку интензивирање на меѓусебната соработка и организирање на брифинзи за новинари, прес-конференции и состаноци со истражувачки новинари, како и активности за изработка на нова Комуникациска стратегија на ДЗР за периодот 2024-2028. Дополнително, ќе се интензивираат активностите насочени кон воспоставување ефикасна комуникација со надлежните институции (Собрание на , Јавно обвинителство на и Министерство за финансии) преку организирање на работилници, состаноци со претставници од институциите и обуки.

Исто така реализацијата на стратешките цели и активностите кои се насочени кон нивно остварување во известувачкиот период, но и во понатамошниот период ќе биде поддржан од домашни и меѓународни донатори, ВПИ и други правни субјекти, меѓу кои се WFD, UNDP, UN Women, USAID, IFES, NDI и други.

3.3. Очекувања од засегнатите страни

ДЗР е независна институција чија цел е да обезбеди транспарентност и отчетност на јавните институции во управување со јавните средства. Затоа, независна, ефективна и кредибилна државна ревизија е суштинска компонента на демократскиот систем во кој отчетноста, транспарентноста и интегритетот се неопходни делови на стабилната демократија.

Во согласност со принципите на Декларацијата од Лима, важна компонента во циклусот на отчетност е постоењето на независна, ефективна и кредибилна ВРИ која врши проверка на управувањето и користењето на јавните ресурси.

ДЗР континуирано постапува во интерес на јавноста, што претставува дополнителна одговорност за ДЗР и со тоа ја демонстрира својата континуирана релевантност за граѓаните, парламентот и другите засегнати страни. ДЗР ја демонстрира својата релевантност преку соодветен одговор на предизвиците со кои се соочуваат граѓаните, очекувањата на различните засегнати страни и новите ризици, како и променливото опкружување во кое се спроведуваат ревизиите.

ДЗР воспоставува ефективен дијалог со засегнатите страни за тоа како нивната работа влијае на подобрувањето на јавниот сектор. Ова му овозможува на ДЗР да биде веродостоен извор на независен и објективен увид, во поддршка на корисни промени во јавниот сектор.

За да можат да ја исполнат својата функција и да осигурат корист за граѓаните, ДЗР ја ужива довербата стекната преку независни, објективни, кредибилни и компетентни ревизорски извештаи. Затоа ДЗР претставува институција за пример, од која можат да учат другите во јавниот сектор и ревизорската професија воопшто.

Основното очекување од ДЗР е да направи промена во животот на граѓаните, преку:

- зајакната отчетност, транспарентност и интегритет на државните органи и субјектите од јавниот сектор;
- демонстрирање континуирана релевантност за граѓаните, парламентот и другите засегнати страни, и
- да претставува организација за пример.

ДЗР ја демонстрира својата релевантност преку соодветен одговор на предизвиците со кои се соочуваат граѓаните, очекувањата на различните засегнати страни и новите ризици и променливото опкружување во кое се спроведуваат ревизиите. Понатаму, за да служат како кредибилен глас што води кон корисни промени, важно е ВРИ да имаат добро познавање на околностите во поширокиот јавен сектор и да водат значаен дијалог со засегнатите страни за тоа како работата на ВРИ може да придонесе за подобрување во јавниот сектор.

ДЗР е институција од доверба. ДЗР преку својата кредибилност е перципирана како независна, компетентна и отчетна пред јавноста.

ДЗР јавно и транспарентно ја информира јавноста и сите засегнати страни за својата работа, преку издадените и објавените конечни ревизорски извештаи на веб страницата на ДЗР. Покрај ревизорскиот извештај, на веб страната на ДЗР или на објавата на Facebook/LinkedIn се поставува и соопштение за медиуми, како и Апстракт од ревизорски извештај во кој се содржани клучните утврдени состојби. ДЗР воспостави пракса за секој објавен Конечен ревизорски извештај да ги информира засегнатите страни кој во овој момент изнесуваат 943 и се однесуваат односно се составени од :

3.4. Отвореност на ДЗР за предлози за вршење на ревизии при подготовка на Годишната програма

Неминовно е да се истакне дека ДЗР чувствувајќи ја потребата од зголемување на својата **транспарентност, отчетност и одговорност** во извршувањето на со закон делегираните надлежности, во рамки на подготвувањето на Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година достави известување за доставување на барања/предлози за вршење на ревизии до преку 943 засегнати страни, во исто време на својата веб страна континуирано е поставен образец „Барање за ревизија“¹ кој секое заинтересирано правно или физичко лице може да го потполни анонимно и да го проследи до ДЗР. Исто така по пат на користење на социјалните мрежи (FB) беше објавен повик до сите заинтересирани правни и физички лица да достават барање за вршење на ревизија и анонимно да го достават до ДЗР преку интернет².

¹ <https://dzt.mk/mk/211026-dostavuvane-na-baranapredlozi-za-vrshene-na-revizii>

² <https://www.facebook.com/DrzavenZavodzaRevizija/posts/183460647530526>

**ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ЗА 2023 ГОДИНА**

Заклучно со денот на изготвување на Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година, пристигнати се вкупно 36 барања, од кои во најголем дел се барања доставени од ЕЛС (36%), институции (25%) и анонимно (22%).

Од пристигнатите барања, во рамки на подготвувањето на Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година прифатени се 13 барања (36%) од вкупно добиените барања, а во согласност со стратешките документи, критериумите за избор уредени согласно професионалните стандарди на ИНТОСАИ, критериумите за избор во согласност со целите на одржлив развој на ОН, критериумите за избор на ОЕЦД-СИГМА и расположливите ресурси за ревизија. Структурата на пристигнати и прифатени барања по видови на субјекти кои ги доставиле барањата е прикажана во преглед број 1.

Преглед бр. 1 Пристигнати барања и прифатени барања по видови на субјекти кои ги доставиле барања		
Субјекти кои доставиле барања	Пристигнати барања	Прифатени Барања
ЕЛС	13	5
Институции	9	4
Јавни претпријатија	3	1
Граѓани	3 ³	
Анонимно	8	3
Вкупно:	36	13

Пристигнатите барањата за ревизија во најголем дел или 58% се однесуваат за ревизија на ЕЛС и јавни претпријатија и трговски друштва основани од ЕЛС, а останатите барања за ревизија се однесуваат на субјекти од областа на одбраната, културата, образованието, социјалната заштита, здравството и правосудството, како и регулаторни тела, второстепени органи и јавни претпријатија и трговски друштва основани од централната власт.

Прифатените барања за ревизија се однесуваат на ревизија на ЕЛС, јавни претпријатија и трговски друштва основани од централната власт и основани од ЕЛС, а исто така се прифатени барања за ревизија на второстепени органи, субјекти од областа на одбраната, правосудството, образованието и здравството детално прикажани во **преглед број 2** Пристигнати и прифатени барања по видови субјекти и области на кои се однесуваат.

³ Од пристигнатите 3 (три) барања за ревизији, 2 (две) барања се прифатени и се реализирани со ревизији спроведени согласно Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2021 година и 2022 година.

**ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ЗА 2023 ГОДИНА**

Преглед бр. 2 Пристигнати барања по видови субјекти и области на кои се однесуваат		
Субјекти и области за кои се доставени барања	Пристигнати барања	Прифатени барања
Субјекти од областа на одбраната	1	1
Субјекти од областа на културата	2	
Субјекти од областа на правосудството	3	1
Субјекти од областа на социјалната заштита	2	
ЕЛС и ЈП и ТД основани од ЕЛС	21	6
ЈП и ТД основани од централната власт	1	1
Субјекти од областа на образованието	2	1
Субјекти од областа на здравството	2	2
Регулаторни тела	1	
Второстепени органи	1	1
Вкупно	36	13

Со ревизиите согласно Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година, се прифатени и вкупно 4 барања за ревизија кои биле доставени во 2021 година.

Во Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година, прифатените барања за ревизија претставуваат 22% од вкупно планираните 78 ревизии.

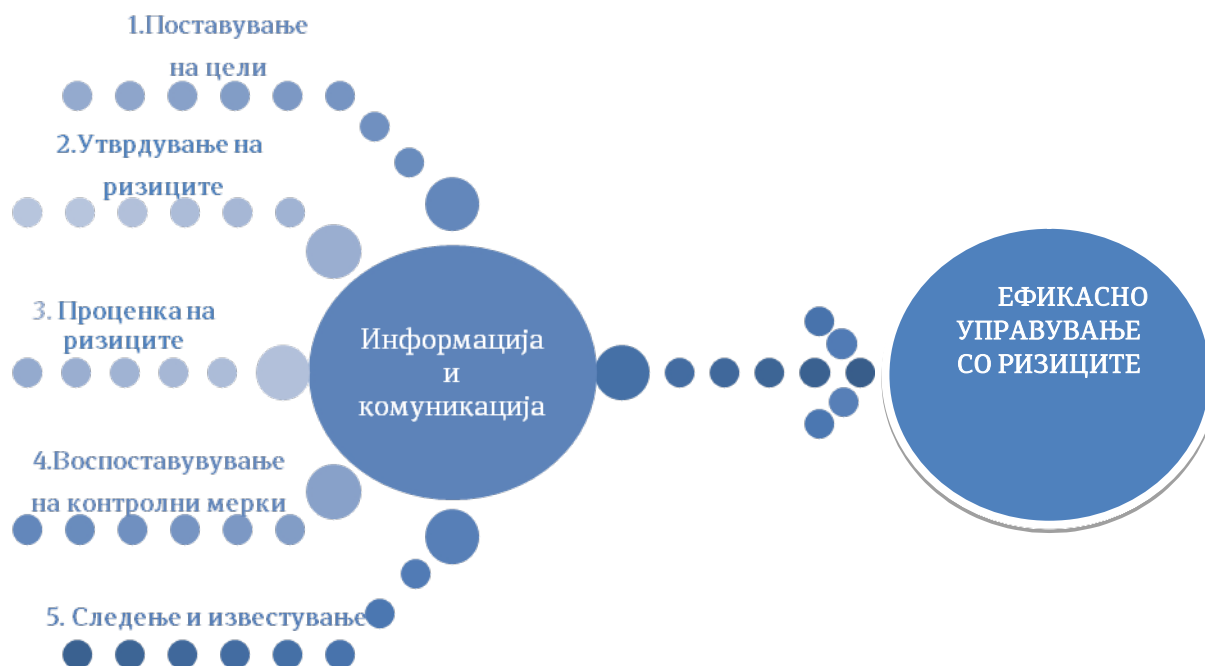
4. Управување со ризици

Остварувањето на основната цел, наменско и законско користење на јавните средства, обезбедување на транспарентност и отчетност на јавните институции во управување со тие средства, ДЗР ја врши преку обезбедување на квалитет, независност, отчетност и транспарентност во работењето.

Само независна државна ревизија, извршена во согласност со прифатената меѓународна методологија од страна на ревизори кои ги имаат неопходните професионални квалификации и интегритет, може да гарантира остварување на оваа цел. Основна цел на ДЗР е вршењето на државната ревизија, во функција на обезбедување на транспарентност и отчетност на јавните институции во управување со јавните средства.

Во извршувањето на активностите, ДЗР е изложен на одредени ризици (настани) кои може да го доведат во прашање остварувањето на целта. Затоа согласно со Стратегија за управување со ризици се уредуваат постапките и активностите за управување со утврдените ризици кои може да влијаат врз остварување на целите

и успешното работење на ДЗР. Соодветното и добро управување со ризиците е од исклучителна важност за ДЗР.

Целите, процесот и одговорностите за управување со ризиците се дефинирани во Стратегијата за управување со ризик на ДЗР.

ДЗР во согласност со Стратегија за управување со ризици, врши континуирано следење на заканите од севкупното опкружување кое бара работењето постојано да се прилагодува, со што ќе обезбеди адекватно пресретнување на ризиците. Управувањето со ризиците е алатка која му помага на ДЗР навремено и соодветно да реагира на променетите околности и да придонесе кон одржување на постигнатиот квалитет, ефикасност и резултати во сите планирани активности за остварување на стратешките цели.

Управувањето со ризиците овозможува: предвидување и пресретнување на неповолните околности или настани кои би можело да го спречат остварувањето на целите на ДЗР и да го загрозат институционалниот и индивидуалниот кредибилитет; насочување на постапките за внатрешна контрола и ресурсите во клучните области и со нив поврзаните ризици; обезбедување ефикасен механизам за постигнување на посветеност на раководителите на сите хиерархиски нивоа за остварување на приоритетите и носење правилни и навремени одлуки.

5. Планирани активности за 2023 година

5.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи

Наш приоритет и во наредниот период ќе биде ефективно завршување на постапката на регулирање на уставноста на ДЗР и зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР, како и воспоставување на редовен и ефективен механизам за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието на по примерот на европските практики.

Заради постигнување на уставна независност и зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР, се очекува во наредниот период да се иницира постапка за усвојување на уставните амандмани, изготвени согласно активностите во рамки на Твининг проектот „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“. Државниот завод за ревизија заедно со твининг партнерите Врховните ревизорски институции на Хрватска и Бугарија во рамки на Твининг проектот “Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“ финансиран од ЕУ, во 2022 година изготвија предлог текст на уставните измени кои од страна на Државниот завод за ревизија се доставени до Министерството за правда како надлежно министерство, до Собранието и Владата.

Од страна на Владата добиени се повратни информации во кои не информираат дека таква предлог иницијатива е доставена до Министерството за правда, а Министерството за правда не извести со допис дека таквата иницијатива е во насока на јакнење на независност на ДЗР и дека ќе биде земена во предвид, со оглед на тоа дека се работи за сугестии кои бараат посебен третман во нашето законодавство и бара вклученост на сите засегнати страни во процесот, за што ќе бидеме дополнително известени. Во таа насока очекуваме дека надлежното министерство во координација со сите засегнати страни во процесот да достави иницијатива до Собранието на Република Северна Македонија за воведување на Државниот завод за ревизија во Уставот на Република Северна Македонија, во насока на јакнење на независноста на ДЗР.

Наш приоритет и во 2023 година ќе биде ефективно завршување на постапката на донесување на новиот предлог Закон за државната ревизија, со цел зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР, како и воспоставување на редовен и ефективен механизам за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието на по примерот на европските практики.

Со цел подобрување на правната рамка за државната ревизија заради постигнување на уставна независност на ДЗР и зајакнување на финансиската и оперативната независност во согласност со меѓународните стандарди и најдобрите практики на ЕУ, во рамки на Твининг проектот, спроведена е проценка на правната рамка за државната ревизија и дадени се предлози за постигнување уставна независност и зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР. Новиот предлог Закон за државната ревизија е подготвен во рамките на

Твининг проектот финансиран од ЕУ, во соработка со твининг партнерите Врховните ревизорски институции на Хрватска и Бугарија.

Новиот предлог Закон предвидува зајакнување на финансиската и оперативна независност на Државниот завод за ревизија, статусот на вработените, вреднувањето на трудот на вработените и изземањето на вработените од статусот на административни службеници, зајакнување на комуникацијата со засегнатите страни, пред се со Собранието во делот на доставување на збирни извештаи од ревизиите со цел тие да бидат предмет на разгледување во Собранието и да се даде додадена вредност во постапувањето по препораките од страна на субјектите предмет на ревизија. Ова се значајни подобрувања на законодавството за државната ревизија согласно барањата од Европската унија и Меѓународните стандарди за државна ревизија на врховните ревизорски институции (ИССАИ). За овој предлог закон обезбедени се и мислења од релевантни меѓународни организации и институции :

- твининг партнерите ВРИ на Република Хрватска и ВРИ на Република Бугарија,
- Генералниот директорат за буџет на Европската комисија и,
- Развојната иницијатива на ИНТОСАИ (ИДИ).

За овој предлог закон, ДЗР во соработка со Фондацијата за демократија на Вестминстер организираше настан/јавна расправа на кој беше презентирана нацрт верзијата на Законот за државната ревизија. На настанот присуствуваа и активно учество земаа претставници од Владата и Собранието, претставници од државните институции, Делегацијата на ЕУ во Скопје, професионалните институции, академската заедница, граѓанските организации и вработените од ДЗР.

Главниот државен ревизор во април 2022 година го предаде новиот предлог Закон за државната ревизија на Министерот за финансии за понатамошно постапување. Во наредниот период се очекува покренување постапка за донесување на новиот Закон за државна ревизија како краткорочен приоритет.

Во текот на 2023 година ќе се реализираат активности за реализација на стратешките цели (СЦ) и пот цели (СПЦ) утврдени во Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2023 – 2027 година (детално наведени во точка 3.2. од оваа Годишна програма). Исто така во 2023 година ќе се преземат мерки за усогласување на постоечките стратешки документи на ДЗР и развивање на нови стратешки документи во согласност со Стратегијата за развој на ДЗР 2023-2027.

Следењето на степенот на реализација на актуелните стратегии на ДЗР и на новите стратешки документи ќе се извршува на квартално, полугодишно и годишно ниво, со цел преземање на соодветни превентивни мерки за пресретнување на ризиците во случај на не/реализација на стратешките цели на ДЗР.

5.2. Методолошки акти и подобрување на ревизорските процеси

Ревизорските стандарди обезбедуваат упатства за ревизорите за одредување на ревизорските чекори и постапки кои треба да се применат во ревизиите и се состојат од критериуми во однос на кои се оценува квалитетот на резултатите од ревизиите. Прирачниците и упатствата ги водат ревизорите кон остварување на квалитетот на ревизиите согласно ревизорските стандарди.

Како резултат на соработката со OECD-SIGMA во областа на ревизијата на буџетот на државата, изготвени се Насоки за ревизија на Буџетот на Република Северна Македонија. Исто така во 2023 година се планира да се изврши анализа со изготвување на препораки за подобрување на процесот на ревизија на Годишната сметка на Буџетот на Република Северна Македонија.

Во текот на 2023 година е планирано да се изготват и подобрен Прирачник за следење на препораките, како и нови или подобрени методолошки акти и алатки на теми од значење за одговорното управување и користење на јавните средства, вклучувајќи и методолошки акти за ревизии на цели на одржлив развој, ревизии на финансиските извештаи изготвени на пресметковна основа, ревизии за вредности за парите (Value for Money), ревизии на единиците за локалната самоуправа и друго.

Во насока на понатамошно усогласување, ќе продолжи преведувањето и објавувањето на македонски јазик на принципите, стандардите и упатствата содржани во Рамката за професионални објави на ИНТОСАИ (ИФПП), како и на методолошки упатства и друга стручна литература од областа на ревизијата, издадени од комитети и работни групи на ИНТОСАИ и ЕУРОСАИ, со цел нивно усогласување и имплементација во ревизорската пракса.

ДЗР презема континуирани активности за обезбедување на соодветна поддршка од соодветни партнери од земјата и странство за обезбедување на дополнителни информации и најдобри практики во делот на начинот на извршување и пропишување на методолошките акти за одредени ревизорски области но и зголемување на знаењата и вештините на вработените вклучувајќи и нивно сертифицирање.

5.3. Избор на субјекти за вршење ревизија

Согласно пропишаните критериуми во Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите, ДЗР во 2023 година планира да изврши вкупно 78 ревизии, од кои 50 се однесуваат на ревизија на регуларност, 13 ревизија на усогласеност и 11 ревизии на успешност и 4 ревизии на спроведување на дадените препораки содржани во Конечните ревизорски извештаи од минат период, кои се прикажани во Прегледот на планирани ревизии, кој е составен дел на Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година (Прилог 1).

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА ЗА 2023 ГОДИНА

Во рамки на Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година, планирани се вкупно 11 ревизии на успешност, од кои најмалку 4 ревизии на успешност ќе бидат спроведени како кооперативни ревизии во соработка со ВРИ.

Со ревизиите на успешност во 2023 година, ќе бидат опфатени следните области и теми:

- Управување со државниот имот;

- Родова еднаквост и еманципација на жените од руралните подрачја преку нивна инклузија на пазарот на труд;

- Подготвеноста на за имплементација на Целите за одржлив развој до 2030 година;

- Ефективност на мерките за спречување на “одливот” на високообразовани и стручни кадри;

- Ефикасност на мерките и политиките за сервисирање на јавниот долг;

- Реализација на капиталните инвестиции финансирани преку буџетот на , ЕУ фондови и средства од други меѓународни финансиски институции во надлежност на централна власт и локалната самоуправа;

- Користење на здравствените услуги со радиолошка дијагностика-МР;

- Доделување на правото за вршење на детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини, со посебен осврт на мермер;

- Ефикасност на мерки, политиките и проектите за остварување и развој на студентскиот стандард;

- Ефективност на Националниот портал Е-услуги;

- Ефективност на преземените мерки на надлежните органи за заштита на критичните информациски системи.

Областите опфатени со наведените ревизии даваат основ за утврдување на начинот на постапување од страна на надлежните органи, но во исто време и обезбедување на активен придонес на Државниот завод за ревизија преку давање препораки за начинот на постапување на истите, давање на оценка за спроведување на реформските процеси, давање совет за начинот на остварување на јавните приходи и користењето на јавните средства, давање совет за начинот на

користење на природните ресурси и давање совет за заштита на животната средина.

Годишното планирање на ревизиите се извршува во согласност со одредбите од Законот за државната ревизија, согласно кој задолжително еднаш годишно се врши ревизија на Буџетот на Република Северна Македонија и на Буџетите на фондовите, а кај другите субјекти се врши во рокови утврдени со Годишната програма за работа на ДЗР.

Изборот на субјектите за ревизија е извршен согласно член 22 и 23 став 1 од Законот за државната ревизија, Правилникот за начинот на вршење на државната ревизија, Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите, Одлуката за определување на стратешки цели за ревизии на Државниот завод за ревизија за период 2021 – 2023 година и за приоритетни области за ревизии по сектори кои вршат ревизија, Стратешкиот план за ревизија на Државниот завод за ревизија за 2021 – 2023 година како и предлозите од засегнатите страни.

Имено во Стратегијата за развој на ДЗР 2023-2027 година, во стратешката цел 4 - Креирање на стратешки план за потенцијални области на ревизии и проценка на предизвиците во области од интерес и според проценка на ризици за периодот 2023 – 2027, е идентификувана општата рамка која ги вклучува следниве области:

- Борба против корупција и измами;
- Квалитет на јавните услуги и прибирање, трошење и користење на јавните средства и ресурси;
- Подобрување на транспарентноста и отчетноста;
- Квалитетно финансиско известување;
- Усогласеност со регулатива и легислатива;
- Контролни механизми и нивното функционирање во државниот систем;
- Јавен долг и користење на кредити и заеми;
- Одржливи развојни цели на ООН – Агенда 2030 и здрава животна средина.

Согласно Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите, во Годишната програма во делот за вршење ревизии ги вклучува предложените ревизии од главниот државен ревизор и од секторите за ревизија, кои се предложени и избрани врз основа на примена на критериумите уредени согласно професионалните стандарди на ИНТОСАИ и добиените барања од засегнатите страни.

5.4. Следење на препораките дадени во конечните ревизорски извештаи

Заради остварување на основната цел на ревизијата - водење грижа за јавните средства и унапредување на управувањето со истите, навременото откривање на отстапувањата од прифатените стандарди и повредите на принципите на законитост, ефикасност, ефективност и економичност во раководењето со јавните средства, Државниот завод за ревизија упатува јасни и ефективни препораки, со цел да се преземат чекори со кои отстапувањата и повредите во иднина да се спречат или отежнат.

Корективните мерки за имплементација на препораките му овозможуваат на раководството на субјектот предмет на ревизија да ја подобри ефективноста и ефикасноста на работењето.

Во рамките на постапките на вршење на ревизиите, Државниот завод за ревизија континуирано го следи и анализира спроведувањето на дадените препораки во Конечните ревизорски извештаи.

Следењето на имплементацијата на препораките во Државниот завод за ревизија ќе се врши:

- преку постапки за follow up / прегледи кои претставуваат составен дел на тековната ревизија за Конечните ревизорски извештаи од претходни години;
- преку добивање информации од субјектот предмет на ревизија согласно член 32 од Законот за државната ревизија (ИЗПМ);
- преку постапки за проверка на преземените мерки од страна на субјектот опфатен со ревизија (follow up проверка) на почетокот на годината во врска со утврдените состојби и дадените препораки содржани во конечните ревизорски извештаи од тековната Годишна програма (Ревизорски извештаи кои се конечни заклучно со 31-ви Октомври) и Ревизии од претходната Годишна програма кои се конечни по 31-ви Октомври) и
- преку follow up проверки како посебен вид на ревизија.

Системот за следење на спроведувањето на препораките дадени во конечните ревизорски извештаи е составна компонента на САПРИ софтверот за обработка и анализа на податоците од Конечните ревизорски извештаи.

Во текот на 2023 година ќе се изготви подобрен Прирачник за следење на препораките.

Државниот завод за ревизија и во 2023 година преку јасни, реални, објективни и навремени информации за констатирани неправилности, колизии, неусогласености на законските прописи, незаконско постапување со јавните средства и можните случаи на корупција и злоупотреба на службената должност, ќе даде свој придонес во исполнување на дел од надлежностите на Собранието на . Државниот завод за ревизија ќе продолжи да работи на унапредување на соработката како со Собранието на , така и со субјектите предмет на ревизија, со основна цел зголемување на нивната свесност и одговорност за преземање на

мерки за надминување на констатираните неправилности, а се во функција на унапредување на управувањето со јавните средства.

5.5. Превенција од корупцијата

Активностите на Државниот завод за ревизија поврзани со спречување на корупцијата се одвиваат во согласност со овластувањата и обврските утврдени со Законот за државната ревизија, Законот за јавното обвинителство, Законот за спречување на корупција и судирот на интереси и друга релевантна законска регулатива.

Во тие рамки, во текот на 2023 година, Државниот завод за ревизија ќе продолжи:

- да доставува конечни ревизорски извештаи/известувања до надлежните органи, за наоди кои индицираат активности од нивна надлежност и да обезбедува повратни информации за преземени мерки согласно нивните надлежности;
- да доставува извештаи и информации за извршени ревизии, по барање на одделни институции;
- да одржува работни средби за меѓусебно информирање, размена на искуства поврзани со методологијата на работа и презентација на утврдените состојби во конечните ревизорски извештаи, усогласување на прописи, запознавање со европската легислатива од аспект на борбата против корупцијата и вршењето на државната ревизија;
- преку свои претставници да учествува во работата и активностите на Меѓуресорското тело за координација на активностите против корупцијата, како и активно ќе соработува со Државната комисијата за спречување на корупција во делот на преземените активности од Националната стратегија за борба против корупцијата и судирот на интереси 2022 - 2025, а кои активности се поврзани со Државниот завод за ревизија;
- ќе продолжи со активностите за континуирана соработка со надлежните органи каде пред се во фокус на своите активности е Јавното обвинителство на Република Северна Македонија. За таа цел согласно склучениот Меморандум за соработка помеѓу двете институции, од страна на двете институции номинирани се контакт лица за меѓусебна размена на податоци и информации со цел остварување на побрза и поефикасна комуникација помеѓу двете институции, организирани се едукативни настани за ревизорите и обвинителите како можност за размена на искуства и знаења, и се очекува заедничко дефинирање на форма/образец во која ќе бидат посочени наодите и утврдени состојби од Конечните ревизорски извештаи по кои согласно законските надлежности треба да постапува јавното обвинителство;

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА ЗА 2023 ГОДИНА

- Да дава активен придонес во работата на Анти-корупциската деловна коалиција, како и на другите антикорупциски органи;
- Државниот завод за ревизија донесе Годишен план за спречување на корупцијата за 2023 година. Со овој Годишен план се утврдени конкретни мерки и активности кои ДЗР ќе ги преземе во насока на превенција на корупцијата на ниво на самата институција, како и при вршењето на државна ревизија на финансиските извештаи на субјектите на ревизија кои имаат или може да имаат влијание во извршувањето на надлежностите на ДЗР. Надлежностите на ДЗР, пред сè се пропишани со одредбите од Законот за државната ревизија, Законот за јавни набавки, Законот за финансирање на политички партии, Изборниот законик, Закон за буџетите, Законот за сметководство за буџетите и буџетските корисници, Законот за локалната самоуправа и друга релевантна законска рамка, стандардите и стратешките документи на Државниот завод за ревизија;
- Со примена на меѓународните ревизорски стандарди и GUID 5270 – Упатство за ревизија на превенција од корупција, Насоките поврзани со откривање на неправилности, измами и корупција и Насоките за ревизија на ЕУ фондови и претпристапна помош; и
- ќе продолжи со активностите за континуирана соработка со надлежните органи каде пред се во фокус на своите активности е Јавното обвинителство на Република Северна Македонија.

МЕТОДОЛОШКИ АКТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА ОД КОРУПЦИЈА

Упатство 5270
Упатство за ревизија на превенција од корупција

ЦЕЛ: Поефикасно детектирање на неправилностите во ревизиите како можни дела на измами и корупција поефикасен надзор на користењето средства од ЕУ фондови и друга претпристапна помош.

Државните ревизори се придржуваат и до:

- Насоките поврзани со откривање на неправилности, измами и корупција;
- Насоки за ревизија на ЕУ фондови и претпристапна помош;
- Годишен план за спречување на корупција на ДЗР за 2022;

Документот подготвен од ДЗР е овој документ е развиен под создавањето на INTOSAI рамката на професионална обвара (PPF) во 2012 година. Затоа имену да се разликува во формална членови од релевантни INTOSAI упатства за ревизија.

INTOSAI упатствата се издадени од Меѓународната организација на евидентни ревизорски институции, INTOSAI, како дел од INTOSAI рамката на професионални обвара. За повеќе инфо посетете ја www.intosai.org

Во насока на спречување на корупцијата ДЗР, презема мерки и активности за:

- Демонстрирање на волја на раководниот менаџмент на ДЗР за спречување корупција и судир на интереси;
- Преиспитување на законската регулатива поврзана со државната ревизија а во врска со спречување на корупција и судир на интереси;
- Демонстрирање етика и интегритет во спречувањето на корупцијата и судирот на интереси;
- Континуирана дигитализација во вршењето на државната ревизија;
- Континуирана отчетност и транспарентност во вршењето државна ревизија и комуникација со медиумите и пошироката јавност;
- Управување со човечки ресурси во правец на едукација и дејствување во превенција и спречување корупција и судир на интереси;
- Почитување на начелата и принципите утврдени во одредбите на Законот за јавните набавки при доделувањето на договорите за јавни набавки;
- Донесување на интерни правила и процедури за поодделните процеси вклучувајќи го и процесот на доделување на договорите за јавни набавки;
- Почитување на начелата утврдени со Законот за буџетите при извршување на финансискиот план (буџет) за ДЗР и известувањето за неговото извршување;
- Проверката согласно системот за управување на Државниот завод за ревизија со барањата на стандардот МКС EN ISO 9001:2015;
- Имплементација и сертификација за Меѓународен стандард за воспоставен систем за борба против корупција ISO 37001 и Меѓународниот стандард систем за управување со безбедност на информациите ISO 27001;
- Дополнителни контролни механизми за спречување на корупцијата.

Како дел од поддршката за професионален развој на вработените, двајца вработени од Државниот завод за ревизија ќе го продолжат своето учество на магистерски студии во областа на борбата против корупцијата и градењето интегритет на Меѓународната Антикоруписка Академија (IACA) во Лаксенбург, Австрија.

Во исто време ДЗР во 2023 година ќе ги зајакнува капацитетите на сите државни ревизори во делот на измами и корупција, по пат ни нивна професионална сертификација во оваа област, како и воведување на нов специјализиран организационен облик во оваа област во ДЗР.

ISO 37001

Меѓународен стандард за воспоставен систем за борба против корупција

ISO 27001

Систем за управување со безбедност на информациите

ISO 9001

Меѓународен стандард за системите за управување со квалитет

Континуирана едукација на вработените

5.6. Меѓународна соработка

Стратешка определба на Државниот завод за ревизија во 2023 година ќе биде натамошно унапредување на меѓународната соработка во насока на идентификување, размена и промовирање на добрите ревизорски практики на ВРИ во однос на методологијата и искуствата за формите, содржините, периодот и начинот на објавување на резултатите од ревизиите и следењето на ефектите од извршените ревизии, како и утврдените појави на измама и корупција, обезбедување квалитет на ревизиите, развојот на капацитетите за обука, видот на соработка со ВРИ, транспарентноста и информирањето на јавноста и соработката со медиумите.

Реализацијата на овие цели ќе се одвива со активно учество на ДЗР во постојните и новоформирани работни и проектни групи на ЕУРОСАИ и ИНТОСАИ, Европскиот суд на ревизори (ЕСР), мрежата на претседателите на ВРИ и потенцијални кандидати за членство во ЕУ, СИГМА и други меѓународни организации и институции. Формите на соработка ќе опфатат работа во работните групи во кои ДЗР членува, учество на симпозиуми, семинари, работилници, кооперативни ревизии, е-обуки, како и давање придонес кон истражувањата кои се прават по прашања од државната ревизија на меѓународно ниво, оценувачки мисии и peer review, како и учества на конгреси, конференции и друго.

Овие активности во најголем дел ќе бидат реализирани во хибриден формат, далечински преку видео конференции и во форма на вебинари, како и со физичко присуство. Како и во претходните години ДЗР ќе даде свој придонес во билтените - стручните списанија на работните групи во кои активно членува со објавување на текстови за релевантни теми и иновативни пристапи во ревизијата.

Работните групи на ЕУРОСАИ/ИНТОСАИ за ревизија на програмите од областа на животната средина и ИТ ревизија

Во 2023 година ДЗР ќе продолжи активно да учествува во работата и реализацијата на активностите на работните групи на ЕУРОСАИ/ИНТОСАИ за ревизија на програмите од областа на животната средина и ИТ ревизија, во кои членува од 2002, односно 2005 година. Покрај учеството на редовните годишни состаноци и семинари, ДЗР ќе учествува и во подготовката на релевантни документи, прашалници и други истражувачки активности, зацртани во работните планови на овие работни групи кои имаат за цел креирање на широка база на податоци и нивно приближување до заинтересираните ВРИ.

Специјална група на ЕУРОСАИ за ревизија на општините (ТФМА)

ДЗР е активен учесник во работењето на специјалната група на ЕУРОСАИ за ревизија на општините (ТФМА), уште од нејзиното формирање во 2017 година. Активностите во 2023 година ќе бидат во насока на презентирање на поединечните ревизорски извештаи на земјите учеснички, како и презентирање на збирниот заедничкиот извештај од кооперативната ревизија на тема „Сопствените приходи на општините за обезбедување квалитетни услуги на граѓаните за време на пандемијата“ во која учествуваат шест ВРИ и ДЗР ја има улогата на носител/координатор на ревизијата.

Работна група на ИНТОСАИ за јавен долг (WGPD)

Активностите во работната група на ИНТОСАИ за јавен долг (WGPD) се во рамките на активностите насочени кон реализација на проектите, иницирани во работниот план на WGPD за 2020-2022 година: Компендиум-Збир на практични процедури во ревизијата на овластување за долг, склучување договор и правна рамка на јавен долг; и Мапирање на мандатите на ВРИ за ревизија на јавниот долг.

И двата проекти во кои ДЗР има улога на носител на активността, се во фаза на одобрување и се очекува во 2023 година истите да бидат презентирани на јавноста.

ДЗР е вклучен и во двете нови проектни активности иницирани во работниот план на WGPD за 2023-2025 година, делот на изготвување на компендиуми односно

практички процедури за Улогата на ВРИ во одржливоста на долгот заедно со ВРИ на Грузија, како и компендиум односно практичка процедура „Општи насоки за дефиницијата, структурата и обелоденувањето на јавниот долг“ кој ќе ја спроведува заедно со тим за работа од ВРИ на Австрија и Египет.

Други меѓународни активности

На редовниот годишен состанок на офицерите за врски на ВРИ кој се одржа виртуелно во 2022 година, централно внимание беше посветено на активностите за реализација на рамковниот план на активности на мрежата за 2023 и понатаму. Во 2023 година, во координација со Работната група на Контакт комитетот за заеднички ревизии (JWGAA) и со учество на претставници на Европскиот суд на ревизори, се планира спроведување на обука за ревизија на успешност преку реализација на пет работилници на кои ќе учествуваат два тима од Државниот завод за ревизија. Стручна и финансиски помош за овој проектот ќе обезбеди ВРИ на Шведска.

Во 2023 година ќе продолжат активностите со Канцеларијата на Главниот ревизор на Норвешка за обезбедување помош за развој на институционалните капацитети на ДЗР во согласност со потпишаниот Меморандум за разбирање, во кој ќе бидат опфатени спроведувањето на ревизиите на успешност, спроведувањето на самооценување на интегритетот со примена на ИНТО-САИНТ алатката, која е инструмент кој им овозможува на врховните ревизорски институции (ВРИ) да вршат анализа на ризик фокусирана на интегритетот и да го проценат нивото на зрелост на нивните системи за внатрешен надзор на интегритетот. Алатката помага да се утврдат мерки насочени кон зајакнување на управувањето со институционалниот интегритет, а со тоа кон зајакнување на институционалните капацитети и доброто владеење.

Меѓународниот одбор на ревизори на НАТО (IBAN)

Од стекнувањето на статусот на Република Северна Македонија како полноправна членка на НАТО во 2020 година, Државниот завод за ревизија континуирано со свои претставници учествува на состанокот на Меѓународниот одбор на ревизори на НАТО (IBAN), на кој учествуваат претставници од надлежните национални ревизорски тела (CNAB), со цел да разговараат за Годишниот извештај за активности на IBAN, како и за ревизорски прашања од заеднички интерес.

Врховните ревизорски институции од земјите кандидати и потенцијални кандидати за членство во ЕУ ќе продолжат со јакнење на своите капацитети во рамките на мрежата на претседателите, која ја сочинуваат ВРИ од земјите кандидати и потенцијални кандидати за прием во ЕУ: Турција, Северна Македонија, Црна Гора, Србија, Албанија, Босна и Херцеговина, ЕСР и Косово.

Активностите на мрежата се со цел да овозможат полесно интегрирање на земјите кои се на патот за прием во европското семејство. Истите се одвиваат во координација на офицерите за врски на ВРИ и со поддршка на Работната група на КК (Контакт комитет) за заеднички ревизорски активности, Европскиот суд на ревизори, потоа ВРИ на земјите членки на ЕУ и СИГМА. Фокусот во 2023 година, ќе биде на реализација на настани од Рамковниот план на мрежата (2022-2025).

Активностите на претставниците на ДЗР кои ги започнаа во 2022 година по основ на учество во кооперативната ревизија на тема “Рамномерен регионален развој” со посебен акцент на демографијата”, резултираа со издавање на конечен ревизорски извештај. Во 2023 година, се очекува објавување на заеднички извештај од спроведената кооперативна ревизија заедно со ВРИ на Србија.

Во текот на 2023 година, ДЗР во соработка со други ВРИ планира и ќе спроведе повеќе кооперативни ревизии на успешност на теми:

- Родова еднаквост и еманципација на жените од руралните подрачја преку нивна инклузија на пазарот на труд,
- Подготвеноста на за имплементација на Целите за одржлив развој до 2030 година,
- Доделување на правото за вршење на детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини, со посебен осврт на мермер.
- Ефективност на Националниот портал Е-услуги.

Учеството на претставници на ДЗР на состаноците и активностите организирани од страна на Контакт комитетот, што го сочинуваат ВРИ од земјите на Европската Унија, ќе овозможи континуирано следење на најновите случувања во областа на владеењето/управувањето со јавните финансии во ЕУ, влијанието на новата регулатива на ЕУ врз работењето на ЕСП и националните ВРИ, како и искуствата во областа на ревизорската пракса (методите, пристапот, изборот на подрачјата - предмет на ревизија, комуникацијата со засегнатите страни) кои се насочени кон подобрување на одговорноста и отчетноста во трошењето на средствата доделени од европските фондови.

На билатерален план ДЗР ќе реализира работни посети (дома и во странство) на највисоко ниво со повеќе ВРИ членки на ЕУРОСАИ и ИНТОСАИ со цел размена на искуствата по актуелни прашања од областа на ревизијата и функционирањето на врховните ревизорски институции.

Во однос на обуките и другите стручни настани кои ќе бидат организираа во 2023 година од страна на ЕУРОСАИ, ИНТОСАИ, ЕСП, ЦЕФ, ЦИПФА и други, сè поизвесно е дека ќе продолжи праксата истите да бидат реализирани по далечински или хибриден начин, како вебинари и видео конференции. Ваквата форма на одржување на меѓународните настани обезбедува можност истите да ги следат поголем број вработени во ДЗР.

Државниот завод за ревизија ќе продолжи и со придонесот во ажурирањето на националната програма за усвојување на правото на ЕУ (НПАА) и на преговарачките позиции на Република Северна Македонија за преговори за членство во ЕУ за периодот 2021-2023, како и во процесот на известување за статусот на активностите од акцискиот план преку активностите на работните групи за подрачјата: 23-антикорупциска политика и 32-финансиска контрола. Учеството во придонесот кон годишниот извештај на Европската комисија за Северна Македонија и учество со свои претставници во работните групи за билатералниот скрининг за претпристапните преговори со ЕУ ќе биде исто така една од важните задачи на ДЗР во 2023 година.

ДЗР со свои претставници активно учествуваше во процесот на програмирање на ИПА 3 за периодот 2021 – 2027 година инициран од ДЕУ во и даде придонес во изготвување на Стратешкиот одговор од аспект на Програмата за реформи во УЈФ и изготви две акциски фишеа за финансирање на проекти за потребите на ДЗР во вкупна вредност од 4,2 милиони евра кои се вклучени во акциското фише. Во исто време ДЗР е една од институциите идентификувана како потенцијален корисник на средства од повикот објавен од УСАИД во областа на борба против корупција, чија имплементација се очекува во наредниот период.

6. Потребни ресурси за реализација на годишната програма

Потребните човечки ресурси и финансиски ресурси за спроведување на Годишната програма се планирани на начин кои треба да обезбеди нејзина реализација во целост.

6.1. Човечки ресурси

Годишната програмата за работа на ДЗР за 2023 година ќе се реализира со вкупно 116 вработени: овластени државни ревизори, државни ревизори и вработени во секторите за административна поддршка на ревизијата.

Согласно Правилникот за внатрешна организација на ДЗР, вработените се распоредени во 13 /тринаесет/ сектори и 2 /две/ одделенија, од кои 11/единаесет/ сектори за ревизија, 2/два/ сектори за административна поддршка (Сектор за правни и општи работи и јавни набавки и Сектор за финансиски прашања) и 2/две/ самостојни одделенија за внатрешна ревизија и за управување со човечки ресурси.

Ревизијата ја вршат 106 државни ревизори, односно овластени државни ревизори, додека 10 вработени се во секторите за административна поддршка на ревизијата.

ДЗР во 2023 година ќе преземе активности за зајакнување на ресурсите за спроведување на ревизиите, преку имплементација на дадените препораки од Извештајот за Северна Македонија за 2022 година на Европската Комисија, како и преземените активности за зајакнување на човечките ресурси преку планирани вертикални поместувања на вработените.

Со цел да ја зајакне улогата во борбата за спречување на измами и корупција, ДЗР во актите за внатрешна организација предвиде нов организациски облик, односно сектор за ревизија на системи и политики за откривање и спречување неправилности, поткуп (мито) измама, корупција и судир на интереси и за следење и имплементација на меѓународните стандарди и политики од таа област, со две одделенија.

Исто така, за да одговори на предизвиците за користење на современа дигитална технологија за поддршка на ревизорските процеси, за зголемување на ефикасноста и ефективноста на ревизорската работа, како и за презентирање на резултатите од ревизиите со користење на иновативни решенија, ДЗР исто така предвиде и нова организациона единица во рамките на Секторот за ИТ ревизија, за анализа на податоци и истражување, развој и примена на иновативни ИТ решенија во ревизиите – Иновациска лабораторија на ДЗР, согласно предвидените активности од Склучениот Меморандум за соработка со Канцеларијата на главниот ревизор на Норвешка.

Согласно стратешките определби на ДЗР во 2023 година продолжува спроведувањето на обуки за надградување на професионалните и стручни способности на ревизорите и раководниот кадар во институцијата и воспоставување објективен систем за оцена на степенот и квалитетот при исполнувањето на работните задачи.

Обуките на вработените во ДЗР ќе се извршат согласно Годишниот план за континуирано професионално усовршување ДЗР за 2023 година, кој се состои од методолошки обуки, на основно и напредно ниво, обуки од сметководство и финансиско известување, обуки од областа на ИТ, анализа на податоци, измами и корупција како и други обуки.

Во текот на 2023 година ќе се реализираат и обуки преку учество на курсеви, семинари и работилници организирани од работни групи/комитети на ИНТОСАИ/ЕУРОСАИ, Европскиот суд за ревизија, SIGMA и други меѓународни професионални организации и асоцијации. Знаењата и професионалните вештини на ревизорите ќе се зајакнуваат и преку стажирања во студиски посети и учество во меѓународни кооперативни ревизии.

Во текот на 2023 со поддршка во WFD, UN WOMEN, UNDP, USAID, NDI се планирани обуки за потребите на државните ревизори, како и експертска поддршка во делот на вршење на ревизиите.

6.2. Финансиски ресурси

Со Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година планирани се расходи во износ од 141.600 илјади денари, наменети за финансирање на активностите содржани во Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година. Овие расходи се планирани во целост како расходи на сметката основниот буџет (637), како и 3.000 илјади денари кои се планирани расходи на сметката на основен буџет (631).

Средствата за реализација на оваа Годишна програма на сметката на основен буџет (637) се распределени во следните категории на расходи:

Опис	Расходи на основен буџет (во 000 денари)
Плати и надоместоци	110.000
Стоки и услуги	22.000
Субвенции и трансфери	600
Капитални расходи	9.000
Вкупно	141.600

Во структурата на расходите најголемо учество имаат расходите за плати и надоместоци на вработените со 77,68%, по што следуваат расходите за стоки и услуги со учество од 15,54%, капиталните расходи со 6,36% и расходите за субвенции и трансфери со 0,42%.

6.3. ИТ ресурси

Државниот завод за ревизија во 2023 година ќе презема чекори во делот на осовременување на ИТ ресурсите. Следејќи ги најновите технолошки достигнувања во областа на информатичката технологија, а со цел унапредување на начинот на извршување на државната ревизија, за 2023 година се планирани следните активности:

- Имплементација на новата ИТ Стратегија на Државниот завод за ревизија⁴ во согласност со новите стратешки цели, преку анализа на употребата на информатичката технологија во ревизијата и процесите во Државниот завод за ревизија;
- Ефективно и ефикасно користење на ресурсите на информацискиот систем на Државниот завод за ревизија согласно стратешките цели за употреба на информатичката технологија во државната ревизија;
- Поддршка и анализа на потребата од надградба на постојните системи, во администрирање на апликативните софтвери во Државниот завод за ревизија и тоа системите за:
 - управување со процесот на ревизија;
 - анализа на податоците од ревизорските извештаи, наодите и препораките;
 - архивско работење;
 - финансиско работење;
 - човечки ресурси и
 - електронска достава на документи за потребите на ревизорскиот процес;
- Континуирано следење на современите технолошки решенија во ИТ областа и имплементација на нови софтверски решенија во поддршка на работните процеси во државната ревизија;
- Обуки во делот на ИТ, анализа на податоци;
- Следење на имплементација на ИТ политиките и процедурите, како и процедурите за користење на Системот за управување со процесот на ревизијата;
- Соработка со останатите државни институции во делот на размена на податоци за потребите на ревизијата;
- Воведување, имплементација, следење и одржување на системот за управување со безбедноста на информациите на ДЗР, согласно ISO 27001:2013.

Зајакнување на ревизорските капацитети и модернизација на работниот процеси во ДЗР ќе се изврши во соработка со Канцеларијата на Главниот ревизор на Норвешка, во рамки на склучениот меморандум за соработка.

⁴ ИТ Стратегијата на ДЗР за периодот 2023-2027 година се очекува да биде донесена во првиот квартал на 2023 година.

7. Транспарентност и известување во работењето на ДЗР

7.1. Обезбедување на транспарентност во работењето на ДЗР

Информирањето на јавноста за работењето и активностите на ДЗР, со цел обезбедување на висок степен на транспарентност, отчетност и видливост на Државниот завод за ревизија ќе биде еден од приоритетите и во текот на 2023 година. Државниот завод за ревизија ќе ги продолжи своите активности во насока на одржување навремена комуникација и информирање на заинтересираните страни (општа јавност, медиуми, граѓански организации и институции) за начинот на користењето на јавните средства од страна на буџетските корисници.

Државниот завод за ревизија континуирано ги презема потребните активности за обезбедување на ефикасен и ефективен систем на комуникација, градејќи заеднички партнерски однос со медиумите и граѓанските организации. Со стратешки пристап преку имплементација на „Комуникациската стратегија на Државниот завод за ревизија (2020-2023)“, која е поддржана со проект финансиран од Британската влада, интенцијата на ДЗР е да создаде комуникација во која медиумите, граѓаните и граѓанските организации ќе бидат сојузници во остварувањето на стратешките цели и зголемувањето на транспарентноста, отчетноста и одговорноста во користењето на јавните средства, т.е. средствата на даночните обврзници.

Соработката помеѓу ДЗР и граѓанските организации и медиуми е зајакната на начин на кој ДЗР, континуирано и навремено информира и известува приближно 943 засегнати надворешни страни (медиуми, истражувачки новинари, граѓански организации и институции) за објавените конечни ревизорски извештаи на веб страницата на ДЗР.

Покрај линк до ревизорскиот извештај, на заинтересираните страни им се доставува и соопштение за медиуми, како и Апстракт од ревизорски извештај во кој се содржани клучните утврдени состојби.

Во декември 2022 година, ДЗР обезбеди од Централниот регистар на Република Северна Македонија податоци за регистрирани:

- 194 јавни претпријатија,
- 22 акционерски друштва во државна сопственост,
- 14.707 граѓански организации и
- 328 останати правни субјекти.

Овие податоци ќе бидат предмет на анализи со цел зголемување на мејлинг листата со засегнати страни на ДЗР во 2023 година.

Во текот на 2023 година, Државниот завод за ревизија ќе продолжи со објавувањето на Конечните ревизорски извештаи на веб страницата, заедно со забелешките на субјектите дадени по однос на ревизорските нацрт-извештаи, односно одговорите на ДЗР по однос на забелешките.

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА ЗА 2023 ГОДИНА

За навремено информирање на јавноста и за подобрување на комуникацијата со надворешните заинтересирани страни, во 2023 година ДЗР ги планира следниве активности:

- анализа на ефектите од имплементацијата на Комуникациската стратегија на ДЗР за 2020-2023;
- изработка на нова Комуникациска стратегија на ДЗР за периодот 2024-2028 година, во согласност со Стратегијата за развој на ДЗР за периодот 2023-2027 година;
- идентификување на нови засегнати страни;
- објавување на конечните ревизорски извештаи на веб страницата, заедно со забелешките на субјектите предмет на ревизијата и одговорите на ДЗР по однос на забелешките;
- објавување на Апстракт / соопштение за јавноста од конечните ревизорски извештаи наменети за медиумите и новинарите, како и за невладините организации;
- визуелизација на податоците во конечните ревизорски извештаи и Годишниот извештај за работата на ДЗР преку изработка на инфографици;
- организирање брифинзи и прес-конференции по утврдените состојби и препораките на конкретен конечен ревизорски извештај за кој ќе биде направена проценка дека е од интерес за пошироката јавност;
- објавување на веб страницата на „Годишниот извештај на ДЗР за работењето во 2022 година“ и информирање на сите засегнати страни;
- објавување на информации, вести и други содржини на веб страницата и на официјалната Фејсбук страница на ДЗР за планираните и за тековно реализираните настани и активности на ДЗР;
- објавување на извештаите на политичките партии за добиените донации (локални избори);
- објавување на извештаи од регистарот за примени донации на политичките партии;
- подготвување на одговори на барањата пристигнати до ДЗР согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер;
- подготвување на одговори на поставени новинарски прашања кои се однесуваат на ревизорски извештај или активности од работењето на ДЗР;
- дисеминација на потребните информации на институциите со кои ДЗР соработува и на сите други заинтересирани и засегнати страни од процесот на вршење државна ревизија, и
- воведување на нови средства и инструменти на комуникација со засегнатите и заинтересираните страни од процесот на вршење државна ревизија
- промоција на новата веб страна.

Планираните активности ќе обезбедат ДЗР да биде и во текот на 2023 година оценета од страна на Агенцијата за заштита на правото на слободен пристап до информациите од јавен карактер, како институција и со високо ниво на транспарентност.

7.2. Информирање и комуникација во ДЗР

Воспоставувањето на ефективен систем на внатрешна комуникација во рамките на институцијата е еден од приоритетите на Државниот завод за ревизија, со цел зајакнување на свеста на вработените за тоа што се случува во институцијата и за нивната улога во остварувањето на стратешките цели на институцијата и заштита на средствата на даночните обврзници.

Во таа насока Државниот завод за ревизија и во 2023 година ќе ги продолжи своите активности за јакнење на транспарентноста и комуникациските канали во рамките на ДЗР, преку имплементација на **Политиката за внатрешна и надворешна комуникација и известување за резултатите од извршените ревизии и Процедурата за организација и движење на документите во електронска и хартиена форма, дејноста на централната архива и користење и чување на печатите и штембилите во државен завод за ревизија**.

Со овие интерни акти е уреден начинот на спроведување на внатрешната и надворешна комуникација на Државниот завод за ревизија, размената на клучни информации за непречено функционирање на работата на ДЗР, како и начинот на известување за резултатите од спроведените ревизии, преку кои се обезбедува ефективна внатрешна меѓусебната комуникација, односно размена на информации, со јасно дефинирана облик и содржината на информацијата, како и начини на достава на информациите.

Следењето на степенот на реализација на актуелните стратегии на ДЗР, и во 2023 година ќе се извршува на квартално, полугодишно и годишно ниво, со цел преземање на соодветни превентивни мерки за пресретнување на ризиците во случај на не/реализација на стратешките цели на ДЗР.

7.3. Информирање и комуникација со засегнатите страни

Заради остварување на основната цел на ревизијата - водење грижа за јавните средства и унапредување на управувањето со истите, навременото откривање на отстапувањата од прифатените стандарди и повредите на принципите на законитост, ефикасност, ефективност и економичност во раководењето со јавните средства, ДЗР упатува јасни и ефективни препораки, со цел да се преземат чекори со кои отстапувањата и повредите во иднина ќе се спречат или отежнат. Корективните мерки за имплементација на препораките му овозможуваат на раководството на субјектот, предмет на ревизија, да ја подобри ефективноста, ефикасноста и економичноста во работењето.

Државниот завод за ревизија континуирано и во 2023 година преку јасни, реални, објективни и навремени информации за констатирани неправилности, неусогласености со законските прописи, незаконско постапување со јавните

средства и можните случаи на корупција и злоупотреба на службената должност, ќе даде свој придонес во исполнувањето на дел од надлежностите на Собранието на Република Северна Македонија.

Со редовното доставување на конечните ревизорски извештаи до Собранието и надлежните органи, ДЗР континуирано го насочува вниманието кон констатираните слабости во работењето на ревидираните субјекти. Континуирано ги евидентираме, следиме и анализираме добиените повратни информации од Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, Државната комисија за спречување на корупцијата, МФ - Управата за финансиска полиција, Министерството за внатрешни работи и Заменик на Претседателот на Владата на задолжен за политики за добро владеење, за постапувањето по Конечните ревизорски извештаи доставени до нив.

Државниот завод за ревизија ќе продолжи да работи на унапредување на соработката како со Собранието на , така и со субјектите предмет на ревизија, со основна цел зголемување на нивната свесност и одговорност за преземање на мерки за надминување на констатираните неправилности, а се во функција на унапредување на управувањето со јавните средства.

Во рамки на своите редовни активности, Државниот завод за ревизија во 2023 година ќе се насочи кон:

- Редовно информирање на Собранието на Република Северна Македонија и другите надлежни органи за извршените ревизии и за резултатите од истите;
- Доставување и презентирање на Годишниот извештај на Државниот завод за ревизија за 2022 година во Собранието на Република Северна Македонија;
- Известување на Собранието на Република Северна Македонија и другите надлежни органи за системски слабости кои индицираат активности од нивна надлежност, и
- Подготвување на збирен извештај за одредена област / група на Конечни ревизорски извештаи и нивно доставување до Собранието.

Овие резултати во 2023 година се очекува да се постигнат со имплементација на потпишаниот меморандум помеѓу Собранието и ДЗР, односно воспоставување на механизам за разгледување на ревизорските извештаи и преземените мерки по дадените препораки во ревизорските извештаи во Собранието и зајакнување на институционалните капацитети за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието, изготвување на План за обука на заинтересираните пратеници и собраниската администрација заради подобро разбирање на утврдените состојби во ревизорските извештаи и подготовка за дебата за ревизорските извештаи и спроведување на обуки согласно Планот за обуки и презентација на прирачникот Вовед во ревизорски извештаи.

Во таа насока, со Собранието се планираат активности за одржување на состаноци на ревизорите со службите во Собранието за извештаи по основ на неповолно мислење или воздржување од давање мислење, презентации на извештаи од страна на овластените државни ревизори пред соодветните собраниски комисии, како и обуки за пратеници за секој нов мандат.

Во однос на соработката со Владата на Република Северна Македонија, како орган надлежен за контрола и надзор над работењето на субјектите кои треба да ги спроведуваат препораките содржани во ревизорските извештаи. Со цел да се подобри спроведувањето на препораките содржани во конечните ревизорски извештаи од страна на Владата на Република Северна Македонија и во 2023 година, конечните ревизорски извештаи ќе се разгледуваат на седница на Генералниот колегиум на државни секретари, релевантниот комитет и на седниците на Владата, а донесените заклучоци со кои се задолжуваат надзорните тела и субјектите кои се предмет на ревизија да подготват акциски планови за спроведување на ревизорските препораки и да ги достават акциските планови до Владата и Државниот завод за ревизија во рок од 30 дена, ќе претставуваат дополнителна алатка за преземање на мерки по дадените препораки од субјектите предмет на ревизија.

Соработката со Министерството за финансии ќе се одвива во функција на подобрена координација и интеракција на клучните засегнати страни во системот на државната ревизија и управување со јавни финансии. Соработката со Министерството за финансии пред се ќе се темели на реализација на потпишаниот Протокол за соработка, новата Програма за реформа на управувањето со јавните средства 2022 – 2025 година и нејзино имплементирање согласно Акцискиот план за 2023 година, известување за утврдените состојби за не уплатени средства во Буџетот на Република Северна Македонија од страна на субјектите предмет на ревизија и давање предлози и коментари на предлог законите кои се од надлежност на МФ.

Во однос на комуникацијата со Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, Државниот завод за ревизија ќе постапува во согласност со склучениот Меморандум за соработка помеѓу двете институции.

7.4. Измена и дополнување на Годишната програма за работа на ДЗР

Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година, претставува план на активности, кои треба да бидат реализирани во рамки на капацитетите со кој располага ДЗР.

Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година ќе се реализира согласно Акцискиот план кој е составен дел на оваа Годишна програма.

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ЗА 2023 ГОДИНА

Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година, може да се изменува или дополнува, во зависност од постигнатите резултати, пристигнатите барање за ревизии, како и можностите и капацитетите со кои ДЗР располага.

Број 01 – 1649/1

Скопје, 26.12.2022 година

Главен државен ревизор

м-р Максим Ацевски

ГОДИШНА ПРОГРАМА
за работа на Државниот завод за ревизија за 2023 година

Преглед на планирани ревизии

РЕВИЗИИ НА РЕГУЛАРНОСТ

ИК	Ред.бр. Годишна	Ред. бр. во класата	ОПИС	Место
1	1	1	Основен буџет на Република Северна Македонија за 2022 година	Скопје
2	2	1	Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Република Северна Македонија Ц.О. Скопје	Скопје
	3	2	Фонд за здравствено осигурување на Република Северна Македонија	Скопје
	4	3	Агенција за вработување на РСМ	Скопје
3	5	1	Министерство за одбрана	Скопје
	6	2	Министерство за транспорт и врски	Скопје
	7	3	Министерство за животна средина и просторно планирање	Скопје
	8	4	Виш управен суд	Скопје
	9	5	Народен правобранител	Скопје
	10	6	Државна комисија за жалби по јавни набавки	Скопје
4	11	1	Коалиција „Најдоброто за мојата општина“ предводена од СДСМ Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Скопје
	12	2	ВМРО - ДПМНЕ Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Скопје
	13	3	Демократска партија на Албанците - ДПА Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Тетово
	14	4	ИНТЕГРА - Македонска конзервативна партија Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Скопје
	15	5	Група избирачи Агон Заими Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Тетво
	16	6	Алтернатива Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Тетово

4	17	7	Алијанса за Албанците Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Тетово
	18	8	Движење Беса Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Скопје
	19	9	Демократска партија на Турците на Македонија - ДПТМ Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Скопје
	20	10	Група избирачи Ељмедина Абдули Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Тетово
	21	11	Демократска Унија за Интеграција - ДУИ Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Тетово
	22	12	Партија за целосна еманципација на Ромите од Република Северна Македонија Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на	Скопје
	23	13	Левица Избор на членови на Совет на Општина Тетово, за остатокот на изборниот период, 20 август 2022 година	Скопје
	24	14	Коалиција „Најдоброто за мојата општина“ предводена од СДСМ Избор на градоначалник на Општина Маврово и Ростуше и градоначалник на Општина Центар Жупа, 20 август 2022 година	Скопје
	25	15	ВМРО - ДПМНЕ Избор на градоначалник на Општина Маврово и Ростуше и градоначалник на Општина Центар Жупа, 20 август 2022 година	Скопје
	26	16	Демократска партија на Турците на Македонија - ДПТМ Избор на градоначалник на Општина Маврово и Ростуше и градоначалник на Општина Центар Жупа, 20 август 2022 година	Скопје
	27	17	Движење за национално единство на Турците - ДНЕТ Избор на градоначалник на Општина Центар Жупа 2022 година	Гостивар
	28	18	Демократска партија на Турците на Македонија - ДПТМ Избор на градоначалник на Општина Центар Жупа 2022 година	Скопје
5	29	1	Ректорска управа на Универзитет “Св. Кирил и Методиј“ - Скопје	Скопје
6	30	1	ЈЗУ Универзитетска клиника за детски болести	Скопје
	31	2	ЈЗУ Универзитетска клиника за очни болести	Скопје
	32	3	ЈЗУ Клиничка болница Битола	Скопје
7	33	1	Општина Струмица	Струмица
	34	2	Општина Прилеп	Прилеп
	35	3	Општина Дебар	Дебар
	36	4	Општина Врапчиште	Врапчиште
	37	5	Општина Новаци	Новаци
	38	6	Општина Шуто Оризари	Скопје
	39	7	Општина Росоман	Росоман
	40	8	Општина Желино	Желино

9	41	1	ЈП за државни патишта Скопје	Скопје
10	42	1	ЈКПД Комуналец	Струмица
	43	2	ЈКПД Комуналец	Прилеп
	44	3	ЈКПД Водовод и канализација	Прилеп
	45	4	ЈКПД Стандард	Дебар
	46	5	ЈКП Водовод Битола	Битола
	47	6	ЈП Улици и патишта	Скопје
12	48	1	АД Македонија пат Скопје	Скопје
	49	2	АД Гама Скопје	Скопје
	50	3	АД Национални енергетски ресурси Скопје	Скопје
РЕВИЗИИ НА УСПЕШНОСТ/РЕВИЗИИ НА УСОГЛАСЕНОСТ/ТЕМАТСКИ РЕВИЗИИ/ИТ РЕВИЗИИ/ РЕВИЗИИ НА СЛЕДЕЊЕ НА ПРЕПОРАКИТЕ				
РУ	51	1	Управување со државниот имот	Скопје
РУ	52	2	Родова еднаквост и еманципација на жените од руралните подрачја преку нивна инклузија на пазарот на труд	Скопје
РУ	53	3	Подготвеноста на Република Северна Македонија за имплементација на Целите за одржлив развој до 2030 година	Скопје
РУ	54	4	Ефективност на мерките за спречување на “одливот” на високообразовани и стручни кадри	Скопје
РУ	55	5	Ефикасност на мерките и политиките за сервисирање на јавниот долг	Скопје
РУ	56	6	Реализација на капиталните инвестиции финансирани преку буџетот на РСМ, ЕУ фондови и средства од други меѓународни финансиски институции во надлежност на централна власт и локалната самоуправа	Скопје
РУ	57	7	Користење на здравствените услуги со радиолошка дијагностика-МР	Скопје
РУ	58	8	Доделување на правото за вршење на детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини, со посебен осврт на мермер	Скопје
РУ	59	9	Ефикасност на мерки, политиките и проектите за остварување и развој на студентскиот стандард	Скопје
РУ/ ИТ	60	10	Ефективност на Националниот портал Е-услуги	Скопје
РУ/ ИТ	61	11	Ефективност на преземените мерки на надлежните органи за заштита на критичните информациски системи	Скопје
РСП	62	12	СДСМ - Ревизија на следење на препораките дадени во Конечниот ревизорски извештај на Овластениот државен ревизор за извршена ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2021 година	Скопје
РСП	63	13	ВМРО-ДПМНЕ - Ревизија на следење на препораките дадени во Конечниот ревизорски извештај на Овластениот државен ревизор за извршена ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2021 година	Скопје
РСП	64	14	ДУИ - Ревизија на следење на препораките дадени во Конечниот ревизорски извештај на Овластениот државен ревизор за извршена ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2021 година	Тетово

PCП	65	15	АЛТЕРНАТИВА - Ревизија на следење на препораките дадени во Конечниот ревизорски извештај на Овластениот државен ревизор за извршена ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2020/2021 година	Тетово
РУС	66-71	16-21	Плати и надоместоци на државните органи во РСМ	Скопје ¹
РУС	72-78	22-28	Процесот на доделување на договорите за јавна набавка	Скопје и општините ¹

¹ Изборот на субјекти ќе се изврши согласно критериумите утврдени во методолошките акти на ДЗР

**Планирани активности со Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година
за реализација на стратешките цели и стратешките цели утврдени во
Стратегијата за развој на ДЗР 2023 – 2027**

<i>Стратешка цел (СЦ)</i>	<i>Стратешка пот цел (СПЦ)</i>	<i>Планирани активности во 2023 година</i>	<i>Врска со Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година</i>
СЦ 1: – Обезбедување и одржување целосна независност на Државниот завод за ревизија – институционална независност и законска институционална рамка од Рамката за градење на капацитети	СПЦ 1.1: <i>Стекнување на правен статус на ДЗР како уставна категорија во Република Северна Македонија и</i>	<i>изготвен нацрт амандман за изменување и дополнување на Уставот на РСМ за регулирање на ДЗР како уставна категорија и доставен до овластениот предлагач на уставната измена за да биде поднесен до Собранието на РСМ; се очекува понатамошна координација од страна на овластениот предлагач</i>	5.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи
	СПЦ 1.2. <i>Стекнување на финансиска независност преку самостоен и независен буџет на Државниот завод за ревизија.</i>	<i>Изготвен е предлог Закон за државната ревизија со цел зајакнување на финансиската и оперативната независност на ДЗР до овластениот предлагач. Се очекува негово доставување до Собранието на Република Северна Македонија и донесување на истиот.</i>	5.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи
СЦ 2: Понатамошно одржување на капацитетите за внатрешно управување, институционална поддршка, стремеж кон постојани подобрувања, односи со заинтересирани страни/комуникација, човечки капацитети, ревизорска методологија и стандарди од Рамката за градење на капацитети.	<i>2.1. Подобрувања кај Внатрешно управување – лидерство и насоки, стратешко и оперативно планирање, преглед и отчетност, кодекс на вршење на професијата, внатрешни контроли, осигурување на квалитет</i>	<i>Креирање и дизајнирање на посебните стратешки документи за планирање на ревизиите, стратегија за управување со ризиците, стратегија за управување со човечки ресурси, ИТ стратегија, комуникациска стратегија и други потребни стратешки документи; * преку исполнување на барањата на ИНТОСАИ за континуирано професионално учење и примена на ревизорската методологија и професионалните стандарди и принципи на ИНТОСАИ (во сите видови на ревизии)</i>	точка 3.1.1.- Активности за реализација на стратешките цели на ДЗР
	<i>2.2. Зајакнувања кај Институционална и административна поддршка – извори на финансирање, инфраструктура, техника и технологија, поддршка во функција на институцијата;</i>	<i>Разгледување на можноста за искажување и објавување на отворен интерес преку мрежата на ВРИ на глобално и регионално ниво за спроведување на активности за оценка на работењето и квалитетот на извршувањата на ДЗР од сестрински ВРИ, преку оценка на степенот на имплементација на ИССАИ стандардите и принципите на ИНТОСАИ во ДЗР на РСМ по видови на ревизии (по сите релевантни прашања според принципите и стандардите, декларациите и обврските) заради подобрувања и отклонување на слабостите, преку дизајнирање на одлуки за стратешки приоритети на годишно ниво во ДЗР кои ќе ја следат Стратегијата за развој на ДЗР за периодот 2023 - 2027 според спроведените анализи и проценети ризици за годината за која се однесуваат, преку подобрување на системот на комуникација и споделување на информации од значење за ДЗР</i>	точка 3.1.2.Активности за реализација на стратешките цели на ДЗР, точка 5-Планирани активности за 2023 година точка 5.1.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи точка 5.1.6.Меѓународна соработка, точка 6 - Потребни ресурси за реализација на Годишната програма
	<i>2.3. Стремеж кон Постојани подобрувања – институционални и организациски надградувања, соодветни капацитети и компетентности, развој на стратегии и планови</i>	<i>* преку анализи и оценки за институционалните потреби за организациски и кадровски подобрувања, градење на капацитети и развивање на стратегии и планови за непречено организирање и функционирање на ДЗР</i>	точка 3.1.2.Активности за реализација на стратешките цели на ДЗР, точка 5-Планирани активности за 2023 година точка 5.1.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи точка 5.1.6.Меѓународна соработка, точка 6 - Потребни ресурси за реализација на Годишната програма, точка 6.1. Човечки ресурси.

Стратешка цел (СЦ)	Стратешка пот цел (СПЦ)	Планирани активности во 2023 година	Врска со Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година
<p>СЦ 2: Понатамошно одржување на капацитетите за внатрешно управување, институционална поддршка, стремеж кон постојани подобрувања, односи со заинтересирани страни/комуникација, човечки капацитети, ревизорска методологија и стандарди од Рамката за градење на капацитети.</p>	<p>2.4. Зајакнување и иновации во Односи со заинтересирани страни – правци на комуникација – <i>внатрешна, надворешна, меморандуми за соработка, заинтересирани страни, форми на објави на институцијата</i></p>	<p><i>*преку развивање и надградување на стратешкиот документ Стратегија за комуникација на ДЗР за периодот 2023 - 2027</i></p>	<p>точка 3.1.2.Активности за реализација на стратешките цели на ДЗР, точка 5.-Планирани активности за 2023 година точка 5.1.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи точка 5.1.6.Меѓународна соработка, точка 6 - Потребни ресурси за реализација на Годишната програма, точка 6.1. Човечки ресурси. Точка 7 - Транспарентност и известување во работењето на ДЗР, 7.1. - Обезбедување на транспарентност во работењето на ДЗР. 7.2. Информирање и комуникација во ДЗР, 7.3. - Информирање и комуникација со засегнатите страни</p>
	<p>2.5. Одржување на високо ниво, развој и примена на Ревизорска методологија и стандарди – стандарди, <i>прирачници, упатства, искуства, добра пракса, размена на меѓународни искуства и практики, соработка, учество во РГ, настани, кооперативни, паралелни ревизи</i></p>	<p><i>Преку развивање и надградување на стратешкиот документ Стратегија за планирање на ревизи во ДЗР за периодот 2023 - 2027; * преку надградување и развивање на посетечките прирачници за сите видови на ревизи, упатства, размена на искуства кои се практикуваат во заедницата на ВРИ, учества во РГ и другите познати начини на соработка</i></p>	<p>точка 3.1.1. Активности за реализација на стратешките цели на ДЗР, точка 5. Планирани активности за 2023 година точка 5.1.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи 5.2. Методолошки акти и подобрување на ревизорските процеси, 5.5. Превенција од корупција, точка 5.1.6.Меѓународна соработка, точка 6 - Потребни ресурси за реализација на Годишната програма, точка 6.1. Човечки ресурси.</p>

Стратешка цел (ЦИ)	Стратешка пот цел (СПЦ)	Планирани активности во 2023 година	Врска со Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година
Стратешка цел 3: - Исполнување на нашата додадена вредност - испорака на мерливи резултати од вршењето на државната ревизија, во насока на испорака на ревизи со висок квалитет, ревизи од јавен интерес и зголемување на јавната доверба, со цел подобрување на животот на граѓаните – поле Резултати од Рамката за градење на капацитети	3.1. Испорака на мерливи резултати од ревизи на финансиски извештаи;	*преку анализи на ревизи на ФИ, според големина на субјекти, број на наоди, вредност на ревидирани средства и ресурси, вид на издадено ревизорско мислење, зачестеност на субјектот со ревизија, број на препораки, број на имплементирани препораки, преземени дејствија од други надлежни институции - ЈО, ДКСК и др.	точка 3 - Додадена вредност од работата на ДЗР, точка 3.1 - Очекувани резултатит од работењето, точка 3.1.1. Активности за реализација на стратешките цели на ДЗР, точка 5-Планирани активности за 2023 година точка 5.1.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи 5.2. Методолошки акти и подобрување на ревизорските процеси, 5.3.Избор на субјети за вршење на ревизија, 5.4. Следење на препораките, 5.5. Превенција од корупција,51.6. - Меѓународна соработка, 7. Транспарентност
	3.2. Испорака на мерливи резултати од ревизи на усогласеност со закони;	*преку анализи на ревизи на усогласеност со закони, според големина на субјекти, број на наоди, вредност на ревидирани средства и ресурси кои не се усогласени со регулативата, вид на издадено ревизорско мислење, вредност и ефекти од незаконското постапување, зачестеност на субјектот со ревизија, број на препораки, број на имплементирани препораки, преземени дејствија од други надлежни институции - ЈО, ДКСК и др.	
	3.3. Испорака на мерливи резултати од ревизи на успешност;	*преку анализи на ревизи на успешност, според значење на активоста која е предмет на ревизија, број на наоди, вредност на ревидирани средства и ресурси и нивни ефекти врз јавниот интерес и буџетот, како и кои не се усогласени со регулативата, вид на издадени ревизорски заклучоци, вредност и ефекти од незаконското постапување, зачестеност на субјектите со ревизија и/или областите за РУ, број на препораки, број на имплементирани препораки, преземени дејствија од други надлежни институции - ЈО, ДКСК и др.	
	3.4. Испорака на мерливи резултати од комбинирани ревизи, заеднички ревизи, паралелни ревизи и др.;	*преку анализи на комбинираните ревизи, заедничките ревизи, паралелните ревизи и нивна споредба и подобрувања во однос на стекнатите искуства од сестринските ВРИ во насока на применета ревизорска методологија, начини на прикажување и пишување на ревизорски наоди, мислења, заклучоци, препораки, начини на имплементација на препораки - follow up ревизи, дисеминација на стекнати знаења и добра практика и др.	
	3.5. Развивање и унапредување на институционалните системи за мерење на квалитетот на испорачаните ревизорски извештаи, мерење на степенот на јавната доверба во ДЗР, мерење на степенот на задоволство на граѓаните и јавноста од работењето на ДЗР;	* преку креирање и воспоставување на познати и применливи алатки за мерење на квалитетот на испорачаните производи на ДЗР и мерење на степенот на јавната доверба и задоволството од работењето на ДЗР - Системите за мерење може да употребуваат различни алатки како сондажи, анкети, прашалници, број на прифатени забелешки од субјектите и др.	
Стратешка цел 4: - Креирање на стратешки план за потенцијални области на ревизи и проценка на		Изготвување на нова Одлука за определување на стратешки цели за ревизи на Државниот завод за ревизија за период 2024-2026 и за приоритетни области за ревизи по сектори кои вршат ревизија.	точка 3.1.2. Активности за реализација на стратешките цели на ДЗР, точка 5. Планирани активности за 2023 година точка 5.1.1. Уставност, правна рамка и стратешки документи
		Изготвување на нов Стратешки план за ревизија на Државниот завод за ревизија 2024 - 2026	

Прилог број 3:

КОРИСТЕНИ КРАТЕНКИ

ВРИ	Врховни ревизорски институции
ГДР	Главен државен ревизор
ДЗР	Државен завод за ревизија
ЕСР	Европски суд на ревизори
ЕУ	Европска Унија
ЕУРОСАИ	Европска организација на врховни ревизорски институции
ЗДР	Закон за државната ревизија
IDI	Иницијатива за развој во рамки на ИНТОСАИ (непрофитна организација која има за цел зајакнување на институционалните капацитети на ВРИ во земјите во развој во рамки на регионалните работни групи на ИНТОСАИ)
ИНТОСАИ	Меѓународната организација на врховни ревизорски институции
ИПА	Инструменти за претпристапна помош (Pre-accession assistance)
ИТ	Информатичка технологија
НПАА	Национална програма за усвојување на правото на ЕУ
ЦЕФ	Center of Excellence in Finance
ЦИПФА	The Chartered Institute of Public Finance and Accountancy
SIGMA	Поддршка во подобрување на управувањето и раководењето (здружена иницијатива на ОЕЦД и ЕУ)
PEFA	Програма за јавни расходи и финансиска отчетност (ПЕФА), која од 2001 година е прифатена како стандард за оценување на управувањето со јавните финансии.
UN Women	Ентитет на Обединетите нации за родова еднаквост и зајакнување на жените
UNDP	United Nations Development Programme
WFD	Westminster Foundation for Democracy
NDI	National Democratic Institute
USAID	United States Agency for International Development
IFES	The International Foundation for Electoral Systems